

og derved i høj grad skade forfatterens såvel som forlagens interesser.

Medens det således i al almindelighed må anses for rigtigt, at en virksomhed, der driver fotografisk reproduktionsvirksomhed, er afskåret fra at fremstille eksemplarer uden ophavsmandens samtykke, medmindre fremstillingen finder sted på grundlag af en faktisk afgiven bestilling, er det ikke dermed givet, at man ikke skulle kunne tillade en noget større frihed for den fotoreproduktion, der finder sted inden for biblioteker og arkiver.

I praksis er det ikke usædvanligt, at disse institutioner effektuerer lånerekvisitioner på den måde, at de sender fotokopier til rekvisenten, ganske simpelt fordi dette er nemmere og mindre risikabelt end at udlevere originalværket. Det forekommer også, at fotokopier fremstilles med henblik på senere bestillinger.

Opretholdelsen og legaliseringen af denne praksis må skønnes at være af stor værdi for bibliotekerne og arkiverne og for deres brugere. De pågældende institutioners karakter skulle normalt udgøre en garanti mod misbrug. Muligvis bør retten til fotokopiering dog i disse tilfælde indskrænkes til at gælde fotografering af dele af tidskrifter eller samleværker.

Under hensyn til det foran anførte stilles der derfor forslag om, at det gøres lovligt for biblioteker og arkiver at fremstille eksemplarer af værker ved fotokopiering. Ved fastsættelsen af de nærmere vilkår for udøvelsen af denne ret bør det tilstræbes at skabe størst mulige garantier for, at retten alene udnyttes i det almenes interesse og ikke udstrækkes udover det rimelige grænser. Den nærmere ordning i så henseende vil formentlig bedst kunne træffes administrativt ved udstedelsen af en kgl. anordning, om hvis nærmere udformning der bør forhandles såvel med bibliotekerne og arkiverne som med ophavsmændenes og forlæggernes repræsentanter.

Til § 13.

Bestemmelsen er en undtagelse fra *droit moral*-beskyttelsen efter lovforslagets § 3. Bygninger og brugsgenstande tjener sædvanligvis først og fremmest praktiske formål, hvorfor hensynet til ophavsmændene under visse omstændigheder bør vige for praktiske og tekniske krav. For at en ændring, der ellers ville være ulovlig i henhold til § 3, skal kunne foretages uden ophavsmandens samtykke i medfør af § 13, må det imidlertid kræves, at den er nødvendig, for at bygningen eller brugsgenstanden kan opfylde sin praktiske funktion. I praksis vil det sikkert undertiden være nødvendigt at foretage en

afvejning mellem de kolliderende interesser: på den ene side de tekniske eller økonomiske hensyn, der taler for ændringen, på den anden side de kunstneriske værdier, der vil gå tabt ved ændringens gennemførelse.

Bestemmelsen er formuleret på samme måde som den tilsvarende regel i det svenske lovforslag. Den afviger herved noget fra forslaget i kommissionsbetænkningen af 1951 (§ 12), der kunne give det indtryk, at enhver ændring, begrundet i tekniske hensyn eller hensynet til anvendeligheden er lovlig.

Når en brugsgenstand eller en bygning tilintetgøres eller ødelægges, bliver der ikke tale om anvendelse af hverken § 3 eller § 13, idet der ikke ved lovens hovedregler er givet ophavsmanden nogen beskyttelse imod værkets tilintetgørelse.

Til § 14.

Stk. 1. Citatretten. Efter lov 1933, § 14 a., kan man i et større hele, som efter sit hovedindhold er et selvstændigt værk, optage enkelte tidligere udgivne mindre digte eller mindre musikværker. Drejer det sig om større værker, er det tilladt at citere „enkelte uddragne stykker“.

Efter lovforslagets § 14, der i en noget ændret formulering svarer til § 13 i betænkningen af 1951, kan man af et offentliggjort værk citere i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som formålet tilsiger. Et citat vil som regel indgå i et andet værk, der frembringes af den citerende, men dette vil dog ikke altid være tilfældet. Et citat kan også forekomme f. eks. som motto eller i en avisrubrik, alene omfattende sætninger eller lignende. Alligevel er anerkendelsen af retten til at citere hovedsagelig baseret på hensynet til ophavsmændene og til den betydning, det har for dem i deres arbejder at kunne gengive stykker af tidligere offentliggjorte værker. Heraf følger også, at retten ikke bør udstrækkes så vidt, at den gør det muligt uden indhentede tilladelser at udgive samlinger af citater eller brudstykker af melodier (*potpourri*). Her er der ikke tale om en legitim benyttelse i forbindelse med frembringelsen af nye værker, men om en udnyttelse, som ikke bør kunne finde sted i ly af bestemmelsen om citatet.

Fra visse sider har man ønsket, at det i motiverne skulle præciseres, i hvilket omfang citering må finde sted. Således har musikforlæggere og komponister foreslået, at kun et bestemt antal takter af et musikværk må benyttes som citat. Dette forekommer ikke rimeligt eller hensigtsmæssigt. Spørgsmålet må afgøres efter omstændighederne i det enkelte tilfælde med hensyntagen til formålet og